

Afrikanyň edebiýaty

Halk döredijiligi

Afrika ýurtlarynyň edebiýaty halk döredijiliginiň we dürli afrikan halklarynyň arasyndaky medeni gatnaşyklaryň netijesinde kemala geldi. Afrika ýurtlarynyň köpüsinde dürli halklar ýaşaýar. Olaryň hersiniň dili-de aýry-aýrydyr. Şonuň üçin bu halklaryň edebiýatlary-da özüniň mazmuny we žanry boýunça diýseň tapawutlanýar. Bu ýerde ertekilere-de, mifdir rowaýatlara-da, mataldyr basnýalara-da, aýdymlara, epiki eserlere-de duş gelmek bolýar. Olaryň ählisi hem afrikaly halklarynyň milli aýratynlygyna, däp-dessurlaryna, dini ynançlaryna (animalizm, tebigy güýçler, fetişizm, ata-babalara çokunmak we ş.m.) hem yrymlaryna ýugrulandyr. Esasan hem, Günorta Afrika Respublikasynda (zuluslar, gottentotlar, buşmenler), Gambiýada, Zimbabwede, Beninde ýaşaýan halklar milli folklorynyň žanr aýratynlyklary bilen tapawutlanýar. Sudanlylar, afar hem issa halklary bolsa täsin ertekileri bilen bellidir. Afrikalylaryň haýwanlar baradaky gadymy ertekileri hasam gyzyklydyr. Olarda köplenç pyşbaga (ibo, ýoruba, edo halklarynda), towşan (bantu dilli we Günbatar Afrika halklarynda), syrtlan ýa şagal (somali, gottentot halklarynda), möý (aşanti, malinke halklarynda) ýaly haýwanlarydyr mör-möjekler barada gürrüň berilýär. Nusgawy ertekilerde öwüt-nesihatynyň azdygy ýa-da asla ýokdugy olary beýleki halklaryň ertekilerinden göz-görtele tapawutlandyrýar.

Afrika edebiýatynyň esasynda birnäçe gahrymançylyk eposlary-da durandyr. Bu eposlaryň köpüsi hyýaly mazmunda ýazylandyr. Olaryň iň esasyly «Silamaka hem Pullori Fulbe» we «Sundiata Mandingo» (Mali), «Mwindo Nianga hakda hekaýat» (Merkezi Afrika) eposlarydyr. Gadymy Mali döwletiniň «Sundiata» atly eposyny 1975-nji ýylda iňlis afrikanisti Gordon Innes iki dilde — iňlisçe hem mandinka dilinde neşir etdiripdir. Şol wagtlarda Sudan edebiýatynyň hem X asyra degişli bolan, şygry bilen ýazylan birnäçe dessanlary kitap bolup çykdy.

Bu eserleriň ählisiniň biziň döwrümize gelip ýetmeginde griotlaryň hyzmaty örän ulydyr. Griot — rawylaryň hem sazanda-bağşylaryň Günbatar Afrikadaky umumy ady. Afrikanyň beýleki döwletlerinde olary başgaça atlandyrýarlar. Meselem, Gambiýada, mandingo halkynda — jali, fulbelerde — gaulo, woloflarda — gewel. Biziň döwrümizde Mansura Sek (Senegal), Kelefa Senen (Gambiýa), Dana Gurmun (Nigeriýa) ýaly tanymal griotlaryň çykyşlary audio we wideo ýazga geçirilýär.

Hat-ýazuwyň peýda bolmagy

Afrikanyň ýurtlaryndaky birentek halklaryň milli elipbiýi diňe garaşsyzlyk alnanyndan soň peýda boldy. Meselem, Togoda 1980-nji ýyla çenli hat-ýazuw diňe ewe halkynda bardy. Gambiýadaky fulbe halkynyň arap hem latyn elipbiýinden düzülen ýazuwy bolsa beýleki halklarynyňkydan has ir döredi. Emma Afrika yklymynyň ýurtlarynyň käbirinde hat-ýazuwyň taryhy gadymy döwürlere uzap

gidýär. Mysal üçin, Efiopiýanyň edebiýaty gadymy efioplaryň geez dilinde IV-VII asyr aralygynda, Aksum şalygynyň ösen döwürlerinden gözbaş alyp gaýdýar. Maliniň Gao, Jenne şäherlerinde, Songaý döwletiniň Tombuktu şäherinde edebiýatda has uly öňegidişlik gazanylypdyr. Meşhur syýahatçy Al-Hasan Muhammet al-Wazzan az-Zaýýati al-Fasi özüniň «Afrikanyň hem-de onuň gözellikleriniň beýany» (1526) atly eserinde Tombuktu şäheri barada: «Bu şäherde kitap satyjylaryndan kän gazanç edýän ýok» diýip belleýär.

Sudanda XVI-XIX asyrlarda gülläp ösen Sennar soltanlygy barada ýazylan «Sennar senenamalary» atly edebi ýadygärlik hem uly ähmiýete eýedir. Onuň in bir meşhur nusgalarynyň biriniň ýazary Ahmet Kätib aş-Şun bolupdyr.

Yslam dininiň gelmegi Afrikanyň birnäçe ýurtlarynda hat-ýazuwyň hem edebiýatyň ösmegine itergi berdi. Bu öňegidişlik diňe bir Demirgazyk Afrika (Müsür, Alžir, Tunis, Marokko) ýurtlary babatda gazanylmady, meselem, Tanzaniýada XIX asyryň ahyryna çenli suahili dilinde arap elipbiýi peýdalanylýardy. Sudan edebiýaty bolsa (esasanam, şygryýetde) arap edebiýatynyň bir bölegi hasaplanýardy. Onuň kämilleşmeginde Müsür edebiýatynyň täsiri örän uly bolupdyr. Çad döwletiniň edebiýaty hem tabynlyk ýyllary arap dilinde döräpdir. Madagaskaryň hem malagasiýa dilinde ýazylan ilkinji ýazuw ýadygärlikleri — taryhy ýylýazgylary («Surabe») hem arap elipbiýiniň üsti bilen ýazga geçirilipdir.

Ýöne afrikan döwletleriniň aglabasynda hat-ýazuw tabynlyk döwründe peýda boldy. Sowatlylyk artdy, dürli dilli afrikan halklarynyň sowatly gatlagy öz aralarynda Ýewropa dillerinde düşünişip ugradylar. Günorta Afrika Respublikasynda ýazuw XIX asyryň ikinji ýarymynda, latyn elipbiýi esasynda döredildi. Afrika ýewropalylaryň hem-de hristianlaryň gelmegi dini eserleriň hem giňden ýaýramagyna ýol açdy. Namibiýanyň milli edebiýatynyň döreýiş taryhynda hristian missioneri M. Rautaneniň ady agzalyp geçilýär. Ol ndonga diliniň ýazuwyny döredip, ilki bilen oňa Injili terjime edipdir. Zimbabwe, Mali ýaly ýurtlarda milli edebiýat latyn elipbiýiniň esasynda, XX asyryň ortalarynda ýüze çykdy.

Kyssa Ilkinji romanlar

Ilkinji afrikan romanlary Günorta Afrika ýurtlarynda, XIX asyryň ahyrlarynda neşir edildi. Zenan ýazyjy Oliw Şraýneriň 1883-nji ýylda çap etdiren «Afrikan fermasy» romany ilkinji uly eserleriň biri hasaplanýlar. Zimbabwede XX asyryň başynda döredilen eserlerden A. Ş. Kripsiň «Gussaly toprak» (1911) hem «Kenarýaka agaçlarynyň ýurdy» (1913) atly romanlary uly meşhurlyk gazandy. Ýazyjy özüniň bu eserlerinde ýerli halkyň hak-hukugyny dikeltmek meselesini gozgaýar. Zenan ýazyjy Doris Lessing (Zimbabwe) özüniň «Ot hiňlenýär» (1950), «Marta Kwest» (1952) we beýleki eserleri bilen dünýä edebiýatyna ýaň salmagy başardy. «Altyn depder» we «Bäşinji çaga» romanlary onuň in esasy eserleri

hasaplanýar. 2007-nji ýylda Lessinge edebiýat ugry boýunça Nobel baýragy berilýär.

Nigeriýanyň kyssada döredilen ilkinji uly eserlerinden Siprian Ekwensiniň «Şäherliler» (1954) romany bellidir. Bu eser öz döwründe yklymda edebiýatyň ösmegine uly goşant goşdy. Afrikanyň beýleki ýurtlarynda ilkinji romanlar garaşsyzlyk alnandan soň (Gana, Zambiya, Keniya, Tanzaniya we beýlekilerde) iňlis dilinde döredildi. 1960-njy ýyllarda Tanzaniýada P. Pallançionyň «Günüň astynda ölmek» (1968) we G. Ruhumbikiniň «Azatlyga sary barýan obada» (1969) romanlary okyjylara ýetirildi. Zambiyada 1970-nji ýylda ýerli ýazyjylar Andrea Masiýeniň («Ümüş-tamyşda»), Gideon Piriň («Barmagyň ujundaky titreme») eserleri, hem-de Griw Sibalenin «Iki dünýäniň arasy» atly ilkinji taryhy romany neşir edildi. Ýazyjy At-Taýib Salihiň «Demirgazyga zyýaratyň möwsümi» (1969) atly eseri Sudan edebiýatynda ilkinji roman hasaplanýar.

Günbatar Afrika ýurtlarynda ilkinji romanlar fransuz dilinde, 1930-nji ýyllarda dörap ugrady. Senegal ýazyjysy Usman D. Soseniň «Kerim» atly eseri 1935-nji ýylda neşir edilip, ýazyja uly meşhurlyk getirdi. Şol bir wagtda, 1938-nji ýylda Benin ýazyjysy P. Hazumeniň «Dogisimi» atly taryhy romany Benin edebiýatynda roman žanrynyň düýbünü tutdy. Kot-d-Iwuarly ýazyjy Amadu Kuruma «Garaşsyzlygyň günü» (1970) hem «Taňry borçly däl» (2000) romanlary bilen okyjylaryň söýgüsine mynasyp boldy. «Garaşsyzlygyň günü» romany birnäçe afrikan ýurtlarynyň okuw maksatnamalaryna girizildi, bu roman Amerikanyň hem Ýewropanyň ýokary okuw mekdeplerinde-de öwrenilýär. Malili ýazyjylar (Mali döwleti Garaşsyz bolanyndan soň) Ybraýym Mamadu Uanyň «Balykgulak monjygy» (1957) we S. Dembeleniň «Dereksizler» (1960) romanlary, Çad döwletinde-de Ž. Seýidiň «Çadly çağa» (1967) romany neşir edildi.

Günorta afrikaly häzirki zaman ýazyjy Uilbur Smit taryhy romanlary bilen diňe bir Afrikada däl, eýsem, bütün Ýewropa ýurtlarynda-da meşhurlyk gazandy.

Afrika yklymynyň portugal dilli ýurtlarynda romanlar XX asyryň başlarynda peýda boldy. Mozambik döwletinden portugal žurnalisti R. Žunior «Seura», «Ak we Motase», «Omar Ali» romanlary bilen, Kabo Werde respublikasyndan B. Lopeş «Şikinýo» romany bilen ilkinji romançy-ýazyjy hökmünde tanaldy. Angola, San-Tome, Prinsipi döwletlerinde romanlar ýaňy-ýaňy — XXI asyryň başlarynda peýda boldy. Ýazyjy Karluş du Eşpiritu Santunyň 2001-nji ýylda neşir etdiren «Şu wagat hakda ýatlama» romany San-Tome hem Prinsipi döwletlerinde bu görnüşde döredilen ilkinji eser hasaplanýar.

Powestler hem hekaýalar

Nigeriýada, Senegalda we käbir beýleki ýurtlarda ilkinji çap edilen çeper eserler kyssa görnüşinde ýazylypdyr. Senegal ýazyjysy Bakari Diallynyň «Güýç — ýagşylyk» (1926) powesti munuň aýdyň mysalydyr. Nigeriýaly ýazyjy Amos Tutuolanyň 1952-nji ýylda Londonda çap etdiren «Palma şerabynyň aşygy hem-de onuň sakysy ölüleriň ýurdunda» powesti bu ugurda döredilen ilkinji eser bolmak

bilen çäklenmän, şindem bütün afrikan edebiýatynyň iň ajaýyp eserleriniň biri hasaplanýar. Amos Tutuola bilen Siprian Ekwensi afrikan edebiýatynyň kerwenbaşysydyr.

Muhammed Ahmet Mahjubyň hem Abd al-Halim Muhammediň 1946-njy ýylda ýazan «Dünýäniň ölüşi» powesti Sudanda neşir edilen ilkinji kyssa görnüşli eserdir.

Köp halatda, afrikan ýazyjylary öz edebi — döredijilik ýoluny hekaýa ýazmak bilen başlaýardylar. Bu ugurda gambiýaly ýazyjy Piter Lenri uly üstünlikler gazandy. 1962-nji ýylda onuň «Ikinji otag» atly ilkinji hekaýalar ýygyny neşir edildi. Häzirki zaman afrikan ýazyjylarynyň arasynda-da kyssa ýazmak bilen döredijilik ýoluna gadam basanlar ýok däl. Muňa mysal hökmünde nigeriýaly ýazyjy Akaçi Adimoru-Ezeigbonyň «Durmuşyň depgini» (1992) atly hekaýalar ýygyny, jibutili ýazyjy Abdurahman Waberiň hekaýalaryny görkezip bolar.

Şygryýet

Senegalyň milli edebiýatynyň kemala gelmeginde ýurduň ilkinji Prezidentiniň, şahyr Leopold Sedar Sengoryň (1906-2001) bitiren işi örän uludyr. Ol 1930-njy ýylda «Negritýud» atly edebi hereketi esaslandyryjylaryň biridir. Hereketiň wekilleri halkyň milliligini, özboluşlygyny saklamagy özlerine parz bilýärdiler. Sengor özüniň ilkinji goşgulary bilen 1934-nji ýylda Parižiň ýerli metbugatynda çykyş edip ugrady. Onuň ilkinji şygrylar ýygyny «Tümlükdäki aýdym» ady bilen 1945-nji ýylda neşir edildi. «Efiop äheňleri», «Güýz hatlary» atly goşgular ýygyny, «Şemallara elegiýa» poemasy Senegal edebiýatynyň nusgawy eserleri hasaplanýar. Sengoryň eserleri dünýäniň birnäçe dillerine terjime edildi. 2005-nji ýylda Sengoryň adyna halkara edebiýat baýragy hem döredildi.

Afrikanlylar öz şahyrlaryny ruhy önümleri hasaplaýarlar. Özleriniň döredijilik ýoly bilen halka ýol görkezen şahyrlaryň arasynda Sengordan başga Angolanyň prezidenti bolan şahyr Agostinýo Neto, Kongo Demokratik Respublikasynyň premýer-ministri Patris Lumumba hem bar. Günorta Afrika Respublikasynyň öňki prezidenti Nelson Mandela bolsa 1995-nji ýylda «Azatlyga uzak ýol» atly terjimehal powestini neşir etdiripdir.

Tanzaniýada şygryýet has hem suahili dilinde ösüpdir. Bu ýurduň şahyrlary arap-musulman şygryýetiniň däplerini dowam etdirýärler. Amri Abedi, M. E. Mnýampalu ýaly şahyrlar Tanzaniýa şygryýetiniň esasy ýyldyzlary hasaplanýar. Edebi tankytçylar gambiýaly şahyr hem romançy Piter Lenrini Afrikanyň iň ussat şahyrlarynyň biri diýip ykrar etdiler. Kongo döwletiniň premýer-ministri Patris Lumumbanyň, jibutili şahyr A. Waisiň, Günorta afrikaly şahyr Kristofer Okigbonyň şygryýet döredijiligi-de afrikan edebiýatynyň agramly bölegini düzýär. Günorta afrikaly, afrikaans hem iňlis dilinde ýazýan şahyr-ýazyjy zenan Antýie Kroga bolsa, Afrikanyň Pablo Nerudasy hasaplanýar.

Dramaturgiýa

Afrika yklymynyň Kot-d-Iwuar we Gabon ýaly döwletlerinde edebiýatyň kemala gelmeginde dramaturgiýanyň täsiri uly bolupdyr. Günbatar Afrikada kot-d-iwuarly dramaturg Bernar Dadýeniň ady uly meşhurlyga eýedir. Ýöne bu ýazyjy diňe sahna eserlerini ýazmak bilen oňman, özüniň fransuz dilinde ýazan «Klembýe» romany bilen hem meşhurdyr.

Gabonda bolsa 1940-njy ýyllaryň ortalarynda, Ž. R. Aýýune, G. Anşuýe we Kowe Desminu ýaly dramaturglaryň ýazan sahna eserlerinden soň, okyjylarda edebiýata gyzyklanma döreýär. Ganaly ýazyjy Ata Aýdonyň «Janserek arwah» sahna eseri dramaturgiýanyň bu ýurtda-da kemala gelendigine güwä geçýär. Günorta afrikaly şahyr hem galamgär Eýs Kriheniň inlisleriň hem burlaryň arasyndaky uruş (1899-1902) hakynda ýazan «Ak diwar» sahna eseri hem Afrikada XX asyryň ortalarynda döredilen in meşhur sahna eserleriniň biridir. Mundan başga kongoly ýazyjy Soni Labu Tansi, nigeriýaly dramaturg Tolu Adžaýi, malili dramaturgy Musa Konate we madagaskarly ýaş ýazyjy Mişel Rakutusonyň döreden sahna eserlerini hem agzap geçmek hökmanydyr. Emma Afrikada in ussat dramaturg hökmünde nigeriýaly ýazyjy Wole Soýinka ykrar edilýär. Onuň «Ýolbars we hazyna», «Batgalykda ýaşaýanlar», «Tokaý tansy» we «Ägirtler oýny» sahna eserleri afrikan edebiýatynyň altyn hazynasyna girizildi. Soýinkanyň sahna eserleri diňe bir Afrikada däl, inlis teatrlarynda-da sahnalaşdyrylypdyr. 1986-njy ýylda Soýinka edebiýat ugry boýunça Nobel baýragy berlen ilkinji afrikan ýazyjysy boldy.

Afrikanyň «ýyldyzlary»

Afrikan edebiýatynyň in ajaýyp eserleri garaşsyzlyk döwründe döredilendir. Bu döwrüň ilkinji eserlerinde milli döp-dessurlary goramaga, Watany söýmeklige çagyrylyp, afrikan halklarynyň azat, bagtly, täze durmuşy wasp edilýärdi. Emma 1950-nji ýyllaryň ahylarynda edebiýatda eýýäm lapykeçlik duýgusy mese-mälim göze batýar. Muňa ýurtlarda bolýan eden-etdilikler hem zulumkärlikler sebäp bolupdyr. Halkyň çekýän jebirleri, adalatsyzlyk, açlyk, garyplyk — bularyň ählisi afrikan ýazyjylarynyň in esasy mowzugyna öwrülýär. Emma bu ýagdaý Afrikada edebiýatyň has hem ösmegine, dünýä edebiýat meýdanyna çykmagyna itergi berýär. Şeýlelikde, dünýä belli afrikaly ýazarlary peýda bolýar. Çinua Açebe, Jon Makswell Kutzeýe, Piter Abrahams, Nadin Gordimer, Wole Soýinka, Ngugi Wa Thiongo ýaly ýazyjylar diňe bir afrika edebiýatynyň däl, eýsem, dünýä edebiýatynyň hem göz guwanjyna öwrülýär.

Bu ýazyjylaryň ählisi şu gün hem aýatda diri gezip ýörler. Olaryň arasynda in tanymaly Günorta afrikaly ýazyjy Piter Abrahamsdyr.

Piter Abrahams (1919 ý. d.) — Günorta afrikaly ýazyjy. Aparteide hem rasizme garşy galamy bilen göreşýär. Onuň «Gümmürdiniň ýodasy bilen» (1948), «Maýkl Udoma bogulan çemen» (1956), «Tümlükde ýaşaýanlar» (1965) romanlary dünýä bellidir. Mundan başga-da Abrahams «Ada bu günler» (1966) atly syýasy

garaşsyzlyk üçin göreşýän ada döwletleri hakdaky romanyň, «Hasratly ýeňiş» (1950) atly taryhy romanyň, birnäçe hekaýalaryň hem goşgular ýygyndysynyň ýazarydyr. Abrahamsyň «Magdançylar» (1946) romany Günorta Afrika edebiýatynyň ilkinji tankydy realistik eseridir. Aparteide garşy bolany sebäpli Abrahamsyň eserleri öz Watanynda neşir edilmändir. Muňa garamazdan, afrikaly kitap söýüjileriniň arasynda ýazyjynyň «Gümmürdiniň ýodasy bilen» romanyny okamadyk ýok bolsa gerek.

Wole Soýinka (1934 ý. d.) — Edebiýat ugry boýunça Nobel baýragyna mynasyp bolan (1986) ilkinji afrikan ýazyjydyr. Baýragy oňa, esasan, sahna eserleri üçin beripdirler, emma Soýinka ýoruba dilinde ýazylan birnäçe ajaýyp goşgularyň, iňlis dilinde ýazylan kyssa eserleriniň hem ýazarydyr. Onuň «Düşündirijiler» romany, nowellalary birnäçe dillere terjime edilip, meşhurlyk gazandy.

Nadin Gordimer (1923 ý. d.) — iňlis dilinde ýazýan Günorta afrikaly zenan ýazyjy. Ajaýyp döredijiligi bilen bütin adamzada uly peýda getireni üçin, 1991-nji ýylda oňa edebiýat ugry boýunça Nobel baýragy berilýär. Nadin Gordimer hem öz eserlerinde aparteide hem jynsparažlyga garşy çykyş edýär. Onuň «Gadyrly myhman» (1970), «Goragçy» (1974, «Buker» baýragy), «Julaýyň halky» (1982), «Oglumyň hekaýaty» (1990), «Ahmal galma» (2005) romanlary, «Alty ädim ýer» (1956), «Saýlanan hekaýalar» (1975) we beýleki birnäçe hekaýalar ýygyndysy bütin dünýä okyjylary tarapyndan gyzgyn garşy alyndy.

Çinua Açebe (1930 ý. d.) — iňlis dilinde ýazýan nigeriýaly ussat ýazyjy, şahyr, edebi tankytçy. Afrikaly ýazyjylaryň arasynda iň dünýä bellileriniň biridir. Edebiýaty öwrenijileriň köpüsi, şol sanda-da ýazyjy Nadin Gordimer Açebeni afrikan edebiýatynda realizm akymyny esaslandyryjy hasap edýär. 1958-nji ýylda neşir edilen «Ähli zatlar pytraýar» romany ýazyjynyň adyny dessine dünýä ýaýdy. Kitap 50-den gowrak dile terjime edildi, 10 million nusgalyk bilen satuwa çykaryldy. Ýazyjy bu romandan soň hem «Hudaýyň oky», «Halkdan bir adam» atly romanlary ýazypdyr. 2007-nji ýylda Açebä halkara Buker baýragy berilýär.

Ngugi Wa Thiongo (1938 ý. d.) — keniýaly meşhur ýazyjy hem dramaturg. Ol öz eserlerini iňlisçe hem kukuýýu dilinde ýazýar. «Aglama, balam!» (1962) atly ilkinji romanynda ýazyjynyň öz ömür ýoly yzarlanylýar. Bu roman şol bada ýazyja üstünlik getirdi. «Ganly ýaprak», «Bugdaý dānesi», «Haçlanan şeytan» eserleri ýazyjynyň adyny dünýä belli etdi.

Jon Makswell Kutzeýe (1940 ý. d.) — iňlis dilinde ýazýan Günorta afrikaly, asly ýewropaly ýazyjy. 2003-nji ýylda edebiýat boýunça Nobel baýragyna mynasyp bolýar. Ol iki gezek Buker baýragyna eýe bolan ilkinji ýazyjydyr. Kutzeýeni bütin dünýäde döwrümiziň iň beýik ýazyjylarynyň biri hasaplaýarlar. Käbir tankytçylar ony «Afrikaly Dostoýewskiý» diýip atlandyrýarlar. 1974-nji ýylda Kutzeýe

«Garaňky ülke» atly ilkinji romanyny neşir etdirýär. Ýazyjynyň «Wagşylaryň geler çagy» (1980), «Mihael K-nyň ömri we döwri» (1983), «Peterburgyň eýesi» (1994), «Biabraýçylyk» (1999) romanlary eýýäm dünýä edebiýatynyň nusgawy eserleriniň hatarynda orun eýeledi. Kutzeýe öz eserlerinde diňe bir Afrikany däl-de, bütün adamzady gyzyklandyrýan sowallara jogap gözleýär.

XX asyryň aýaklarynda şeýle ussat ýazyjylary bilen dünýä adygan Afrika yklymynyň geljekde ýene birentek ussat ýazyjylary bilen dünýäni haýran galdyrjakdygy şübhesizdir. Olar özleriniň milli aýratynlyklaryny açyp görkezýän hem-de bütün adamzat gymmatlyklaryna goşant goşýan ajaýyp eserleri bilen dünýä ýüzündäki edebiýaty söýýän okyjylaryň söýgüsini gazandylar. Afrikanyň ussat edebiýatçylary öz ýeňil bolmadyk durmuş şertlerinde şeýle naýbaşy eserleri döretmek bilen, dünýä halklaryna edermenligiň, batyrgaýlygyň, adamkärçiligiň nusgasyny görkezdiler.

Awtor: Maksat Bäşimow.